de Bergrede XXVII

Dagelijks brood

* intochtslied 156 (opw)
* stil gebed
  votum en groet

Onze hulp is in de naam des Heren
die de hemel en de aarde gemaakt heeft,
die trouw is en trouw blijft en niet laat varen het werk van zijn handen.
Genade zij u en vrede van God onze Vader en van onze Here Jezus Christus,
in de gemeenschap van en met de Heilige Geest.

* lied 1 sup

* gebed om de Heilige Geest
* lied 544
* bijbellezingen: O.T. Ex. 16:1-31
  N.T. Joh. 6:32-59
* lied 142 **collecte**

* preek n.a.v. Matt. 6:11
* gebed/voorbede

* slotlied 543:1 en 2

* zegenbede
* vervolg slotlied 543:3

De genade van onze Here Jezus Christus
en de liefde van God
en de gemeenschap met de Heilige Geest
is met u allen.

Liederen uit opwekking (opw) en Lofzangen en Gebeden (bundel Unie Baptisten) - sup. = supplement.

‘Onze Vader die in de hemelen zijt, uw naam worde geheiligd, uw Koninkrijk kome, uw wil geschiede gelijk in de hemelen alzo ook op de aarde’.

Terwijl we in de paar preken over ‘het Onze Vader’ gezien hebben hoe groots de aanhef *Onze Vader* ten behoeve van ons beklemtoond werd in de daarop volgende drie bedes - hoe werden we van onszelf af op Hem gericht!: *uw naam, uw Koninkrijk, uw wil* en wat dat betekenen wil voor ons - worden we nu in de volgende drie bedes door Jezus zelf bij de praktische kant van een en ander bepaald. ‘Onze Vader’ reëel vertaald voor ons in ons bestaan. Na drie maal ‘uw’ komt nu drie maal ‘ons’. Het bevestigd wat in de vorige preek werd doorgegeven: *‘het is door de poort van de eerste drie bedes dat de volgende drie bereikbaar én te bidden zijn’.* De Here Jezus laat zijn discipelen in dit door Hem aan hen en (omdat wij ook discipelen zijn) ook aan ons geleerde gebed weten: *alleen als God, onder de noemer Vader, bij ons zijn plaats als God de Vader gevonden heeft, vinden wij onze plaats!* Gebrek, schuld, angst mogen verdwijnen waar Hij ten volle tot zijn recht komt, en dat is dáár, waar wij ons recht willen verliezen…! Immers wat zegt Gods Woord in deze ook weer? Kort en krachtig dit: *‘Wie zijn leven verliest, die zal het behouden’!* En zie dán op welke grond u, jij en ik mogen staan in met name de eerste twee van de nu volgende drie bedes. Zijn genade geeft ons daar de ruimte wat één van de psalmen berijmd bezingt: *eis van Mij vrijmoedig* – wantbtwee van de nu volgende drie bedes stelt Jezus ons voor te bidden in niets minder dan in een *gebiedende wijs*.
De Griekse tijdvorm van ‘geef’en ‘vergeef’ onderstreept dat gebiedende nog eens extra!
Als u waarachtig meegetrokken bent door de poort van de eerste drie bedes, dan zult u zeker de heerlijkheid des Heren in de volgende drie bedes beleven, zodanig, dat u het juichende slot van dit gebed meejubelt! Kijken we nu naar de eerste van de volgende drie bedes:
‘Geef ons heden ons dagelijks brood’.

Misschien is het u nog niet eerder opgevallen, hebt u er nog nooit eerder bij stil gestaan, bij de plaats van deze bede, de volgorde. Is die niet opmerkelijk, zeker in het licht van wat ik zou willen noemen ‘de heilige logica’ in de vorige drie bedes? Daar volgde het één als hetware in belangrijkheid uit, of op het andere. Laat ik het zo zeggen: zou het naar ons gevoel niet meer bij God gepast hebben om de geestelijke behoeften van de mens voorop te zetten? In elk geval de stoffelijke behoefte, vervat in het begrip ‘brood’ aan het slot? Er zit toch nogal wat verschil in geestelijke waarde in de bedes, naam alleen maar de tweede bede ‘vergeef ons onze schulden gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren’. Past het dan eigenlijk wel om daaraan vooraf eerst om dagelijks brood te bidden…?

Of zou je dat verzamelbegrip brood hier strikt geestelijk hebben op te vatten, in de zin zoals we Jezus hoorden spreken in het gelezen gedeelte van Johannes 6 over het ‘brood des levens’? Dat blijkt Hij dan zelf te zijn. Een onderwerp waarover Hij júist met klem spreekt *na* de wonderbare spijziging, om aan te geven dat het ons mensen - net als Hem - om *meer* moet gaan dan brood alleen! ‘Van brood alleen zal de mens niet leven’, heeft immers Jezus gezegd tijdens de verzoeking in de woestijn door de duivel toen deze Hem aansprak met de woorden: *‘Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dan, dat deze stenen brood worden…’.* En de duivel zei dit juist op het moment toen de honger voor Jezus, na veertig dagen en nachten van vasten, reëel was. *‘Maar Hij antwoordde en zeide: Er staat geschreven: Niet alleen van brood zal de mens* (dus ook wij!) *leven, maar van alle woord, dat uit de mond van God uitgaat’.* Jezus is van God uitgegaan en heet het levende Woord van God en noemt zich zoals we zagen: ‘het brood des levens’! En wie zal ontkennen dat we Hem *heden* en *dagelijks* nodig hebben en dat we zonder Hem te ‘eten’ geen leven in onszelf hebben… dus…: is dat door Jezus in deze bede bedoeld en dús staat de bede dan toch terecht voorop in deze tweede trits van bedes?

Zeker ligt ook dit geestelijk aspect wel degelijk in deze bede 'geef ons heden ons dagelijks brood' opgesloten! *Hij, ons brood voor het eeuwige leven* en als je Hem niet eet, sterf je onherroepelijk! Maar, toch geloof ik dat Jezus absoluut allereerst concreet het stoffelijke brood op het oog heeft! Dat Hij na dat geweldige accent op Gods grootheid onze lichamelijke behoeften erkent. Toont God zich niet juist God, 'Onze Vader', als Hij zich betrokken verklaart op onze dagelijkse behoeften, waar het begrip 'brood' dan de verzamelnaam van is?! Dat Hij begaan is met ons bestaan in deze wereld?!

Nog steeds bestaat er binnen de christenheid het gevaar om alles wat met ons aardse bestaan te maken heeft, tot en met het lichamelijke zijn als zodanig, in het licht van het geestelijk (júist met het oog daarop) als negatief concurerend te beschouwen en derhalve noodzakelijk te negeren dan wel ascetisch te onderdrukken. Het resultaat is *over*geestelijke liederen als 446 uit de Unie Bundel: *Hoog omhoog, mijn ziel! Naar boven! Hier beneden is het niet. 't Ware leven, liever, loven is daar waar men Jezus ziet.* Waarom heeft Hij ons dan hier op aarde gewild, geschapen? En alsof je Jezus hier niet kunt zien… Waarom zond de Vader Jezus dan naar hier als 'brood des levens'? Wij *mogen* van dit leven houden! God heeft het ons toevertrouwd! Wee degene die zijn zijn hierals niets betekenend beschouwt in het licht van de eeuwigheid. Die ontkent de Schepper!

De bede 'geef ons heden ons dagelijks brood' erkent echter de Schepper; terwijl het tegelijk heel nuchter het feit erkent, dat wil de in deze wereld levende mensen geestelijk kunnen worden aangesproken, er eerst met zijn bestaan gerekend moet worden! God toont hier in Jezus' woorden als Vader zijn zorg voor ons - Hij wil tot in het meest gewone: het dagelijkse brood op de plank, op ons betrokken zijn, zijn liefde tonen! Hoe nuchter! Hoe groots!
Het is, zoals Hij het zelf noemt in Exodus 16, een openbaring van de heerlijkheid des Heren!

Tegelijk raakt Jezus hier de mens in de kern van zijn bestaan. Hij raakt namelijk voor over 'vergeving en leven in vergeving en bescherming' te spreken (en te *kunnen* spreken) het één en al wat dát tegen kan houden! Het IK! Als dat zich ergens graag manifesteert, dan is het wel op dat terrein van het bestaan… Tegenover Gods naam: Ik ben, staat telkens mijn: IK ben!
Wil ik dat bewezen zien?
Kijken we dan alleen maar eens eerst naar de algemene reactie op deze bede:
moet de mens vragen om brood?
Om brood vragen doet een bedelaar, wij niet! Wij werken er toch voor! Het is *ons* kunnen, *ons* denken en *ons* handelen - waarom zou je dus bidden voor iets waar je zelf hard voor werkt? Dominee Overduin noemde mensen die zo redeneren (en je zult de hoeveelheid van dezulken het dagelijks brood maar moeten geven): 'oppervlakkige wijsneuzen'. Dat is heel netjes gezegd!

Dwaze mens, hoe actueel is deze bede: je mag nog zoveel kunnen, willen en zelfs presteren, maar in heel dat kunnen, willen en prsteren ben je zo broos! Waar blijf je mens met je meest geavanceerde landbouwmachines als er een nucleair zuchtje (dankzij ook jouw kunnen) waait? Waar met je meest geavanceerde computers als de gezondheid faalt? Heb jij de wind, de lucht, de wolken in handen, de zon? Nu heb je misschien geen werk en toch dankzij een goed sociaal stelsel wel brood op de plank, maar wat al het economisch klimaat plots verandert?
IK? Wat is IK? Een onooglijk stipje in een onmetelijk helaal… Het is wel degelijk Gods hand waarvan *elk* mens afhankelijk is…, bedelaars! Maar voor wie Hem kent in zijn alledaags bestaan, is er geen grotere, heerlijker genade - vrijheid - denkbaar! God zorgt!

Nog een bewijs van het IK dat hier in deze bede aan de kaak wordt gesteld als mogelijk in de weg staand voor de volle zegen van niet alleen deze bede, maar juist ook voor de volle zegen van de volgende bedes?! Naast de broodnood, zijn we als mens ook vetrouwd met de broodnijd en broodhaat! Hoe komt daar het IK van *elk* mens naar voren, het schier onverzadigbare ervan! Hoe limiterend ervaren wij dan de volgende drie begrippen in deze bede: 'heden', 'dagelijks' en 'ons'.

Is het voor ons niet benauwend moeilijk om mens van het ogenblik te zijn, van het heden? Vasthoudend aan het verleden zijn we zorgend tot bezorgd voor de toekomst. Terwijl we menen beide vast in handen te kunnen krijgen of te houden, ontglipt ons de volle zegen van het heden! Immers, wat zijn er weinig tevreden mensen. De ene, de zogenaamde misdeelde schreeuwt om *zijn* recht, de ander, de zogenaamd bevoorrechte, waakt en bewaakt *zijn* meer - en ieder wil meer dan 'dagelijks'. Naast het genoeg, een eigen huis, een grotere auto, een verre vakantie, meer geld…! Zoals ik ergens las: '…hoeveel christenen zullen er zijn die bij al hun geloof in God maar niet loskomen van die diepe indruk van geld, positie en veiligheidsstellingen…'. Wat een last levert het op hè om te zorgen voor dat meer dan *dagelijks*, dat je het maar kon vasthouden! Van bedelaar naar… schraper met amper tijd voor Onze Vader!
Meer overwerk, klussen tussen door, samen verdienen en dan je verwonderen over mensen als Corrie ten Boom, George Müller en Hudson Taylor enz.: wat een Godsmensen die leefden wat Jezus bad… wauw!

Dan heb ik het nog niet eens gehad over 'ons'. Ach ja, daarvoor zijn toch stelsels en akties en zo? 'Ons'… het werd ook gespeld door de Heilige Geest vanuit Pinksteren: *'en zij hadden alles gemeenschappelijk…'.* Het wordt zichtbaar in het avondmaal: gebroken brood om… uit te delen aan elkaar! 'Als uw vermogen aanwast, zet er uw hart niet op…'. 'De wortel van alle kwaad is de geldzucht…'. De zucht naar meer dan per dag, 'dagelijks', samen geneog hebben! 'De Israëlieten nu… verzamelden het, de één meer en de ander minder. Toen zij het in een gomer maten, had hij die meer verzameld had, niet te veel en hij die weinig verzameld had, kwam niet te kort. Ieder had naar zijn behoefte verzameld'. Hoe anders dan: 'de ene zijn dood is de ander zijn brood' of het 'een ander het brood uit de mond stoten'…

Jezus plaatst deze bede dáárom voorop!
Hij wil ons in balans, dat is: afhankelijk van Hem! Gven is niet gemakkelijk, ontvangen is ook moeilijk, maar zó vragen als Jezus deze bede bedoelt, blijkt het aller moeilijkst!
Meer, het mag, zolang het past in de behoefte en dat blijkt uit de plek die Hij inneemt.
Zodra ons meer Hem dreigt te verdringen, Hem de ruimte ontneemt om de noodzaak en de heerlijke realiteit te laten zien van de volgende twee bedes in deze trits, gaat dit meer in zijn bederf zover, dat we er zelf slachtoffer van worden…
Het is de juiste balans hier, het je bedelaar willen wetenvan Hem die je dat andere, eerdere behandelde meer laat zien: het *meer dan brood alleen*! Het geestelijke aspect dat hier dan zeker in deze bede opgesloten ligt.
Of we in de juiste balans zijn, kunnen we gauw en gemakkelijk bekijken. Hoe is onze orientatie na het besef van het door Hm gevoed zijn, het wonder van zijn genade voor wat betreft ons dagelijks bestaan? Dat Hij zorgt? Ligt *heel* je leven zo in zijn hand dat jet het nazingt: *Van u zijn alle dingen, van u o God alleen…* en is er dan de honger naar het meer van Hem?! Daarvoor wed het Pinksteren, Hij wil geven én… overvloed. Diepe gemeenschap met Hem!

Kunt u zich een heerlijker leven voorstellen dan dat, dat zegt en leeft: Ik ben volkomen in uw hand!? Eerst *uw Koninkrijk, uw Naam, uw wil* en ik vertrouw dat u al het overige zult geven!? Het is er! Het ligt in deze bede - Jezus vraagt ons, u, jou en mij: *wil* je dit bidden?
Alles wat je hebt vanuit het verleden, je nu verzamelt, en je zult verzamelen morgen - heel je zijn in mijn hand?

Toch niet zo onlogisch hè dat Hij met deze bede op ons afkomt…
Pas als je klaar bent gekomen, en komt per dag, wordt het vervolg per dag realiteit: vergeving en leven in en vanuit vergeving en… bescherming!
Hoor naar dit Woord, dit stukje brood des levens!
Uw vaderen hebben in de woestijn het manna gegeten en zijn gestorven; dit is het brood, dat uit de hemel nederdaalt, opdat wie ervan eet niet sterve….:
Geef je al aan Jezus! Al je levenszekerheden, heel je zijn… en zeg Here weeg het af! Geef mij *heden*, met de ander, *dagelijks* brood…
Wijs God op je zorg, je benauwdheid, je nood, betrek Hem op heel je bestaan. Het mag in deze zelfde bede! Jezus reinigt het verleden, vult de toekomst met hoop opdat ieder vandaag op Hem kan vertrouwen. Hij die gister was, zal er moregn zijn, want Hij is Dezelfde nu! Hij heet toch Onze Vader?!
Hamster dit geloof zoveel je kunt, bouw jezelf erin op, laat dit Woord rijkelijk in je wonen - laat Hem toe zichzelf te verheerlijken. Dit Gods vertrouwen is een revolutionaire kracht en geeft diepe rust van het geloof.
In deze bede staat Hij met open armen, hoogst persoonlijk in Jezus: Ik ben…, eis maar op! Het is je genaderecht. Daar kan geen zwitser levensgevoel tegen op!
Hij kent de noden van uw hart
Jezus leeft
Hij weet uw wensen, deelt uw smart
Jezus leeft
Werp al uw zorgen op Hem vrij, hoor naar de stem, die nodigt blij
‘Komt, gij vermoeiden, komt tot Mij
Jezus leeft!

Gelijk de levende Vader Mij gezonden heeft en Ik leef door de Vader, zo zal ook hij, die Mij eet, gelooft, leeft, leven door Mij.

Geef ons heden ons dagelijks brood.

Amen